

Jak dál po konci brdského radaru

26.října 2009 Petr Suchý

Peacníci, ČSSD, komunisté, Rusové doma i v zahraničí oslavují zrušení plánu na rozmístění prvků protiraketové obrany v Evropě a vychutnávají si „vítězství českého lidu“. Tento text je určen čtenářům, kteří podobné euforii nepodlehli. Racionálně uvažujícím jedincům, kteří nespolehají na zbožná přání a jsou schopni celou záležitost vnímat v širším kontextu.

Obamovo rozhodnutí pro mnohé představovalo sice očekávanou, přesto studenou sprchu. Je ovšem zapotřebí co nejdříve překonat emoce a vrátit se ke strategickému rozvažování a jednání. Reakce, odmítající případnou budoucí spolupráci a plýtvání politickým kapitálem při prosazování nepopulárních projektů, jsou sice pochopitelné, ale nepřinesou žádné pozitivní výsledky. Naopak, radovat se budou spíše v Kremlu či v Teheránu.

Proto je dobré věnovat protiraketové obraně pozornost i v budoucnu. Ta v posledních čtyřiceti letech prošla tak bouřlivým vývojem, že co americká strana plánuje dnes, za pár let může vypadat úplně jinak.

Reset pamět

Ani Obama nebude v Bílém domě věčně. Budou-li jeho domácí i zahraniční politika nadále tak zoufalé jako dosud, jeho vyhlídky na znovuzvolení budou minimální. Zdá se, že Spojené státy po třiceti letech opět potřebují lekci v tom, že jednání z pozice slabosti očekávané ovoce nepřináší. Její následky ale bohužel neponesou samy.

V tomto ohledu je užitečné nastínit možné motivy pro Obamův krok. Chtěl-li prezident vyslat další vstřícné gesto do Teheránu, mohl počkat, dokud s Íránem neproběhnou první multilaterální jednání. Je-li dosavadní protiraketový systém tak špatný, proč nebude stažen z Aljašky?

Pokud se administrativa snažila upokojit Rusko, je její postup ještě méně pochopitelný. Rusko se také okamžitě nechalo slyšet, že žádné ústupky neplánuje. Vůbec se zdá, že si Američané při resetu americko-ruských vztahů vymazali i paměť.

V případě, že záměrem bylo usnadnění probíhajících jednání o smlouvě nahrazující START I, měli vzít v úvahu, že na snižování počtu strategických jaderných hlavíc i jejich nosičů záleží především ruské straně, která bude v následujících letech stejně nucena redukovat svých přibližně 680 většinou zastaralých nosičů až o polovinu.

Proč Spojené státy zcela rezignovaly na snahu přimět Rusko k jednáním o redukci počtu taktických jaderných zbraní, jichž má přibližně 4000 a mnoho dalších v záloze? Poměr sil v tomto segmentu je 10:1 v neprospěch USA. Vůči komu může Rusko tyto prostředky použít? Jedině vůči státům ve svém blízkém sousedství. Že to současnou administrativu nechává chladnou, nepřekvapuje. Laxnost evropských, a zvláště středoevropských členů NATO na místě ovšem není.

Paroubek for astronaut

Škoda, že rozhodnutí nepadlo až v únoru, radost komunistů v KSČM a ČSSD mohla být ještě větší. Epigon Zdeňka Fierlingera (jehož duch v posledních letech v Lidovém domě straší) Jiří Paroubek by za výrok o „vítězství českého lidu“ zasloužil nominaci na astronauta, bude-li ona náplast nabídnuta. Několik měsíců pobytu na ISS by prospělo jemu (viděl by věci více z nadhledu), volební kampani i celé české společnosti a ještě by třeba udělal kariéru v Evropském parlamentu. Možná by nebylo od věci na dané téma provést výzkum veřejného mínění...

„Vzpřimte se a zvedněte hlavy!“ apeloval před dvaceti roky kardinál Tomášek. Dnes je jeho apel opět aktuální. Máme-li být spolehlivým partnerem pro Spojené státy i další spojence, je nutné stabilizovat politickou situaci. Jen tak bude možné zabránit tomu, aby se z Česka stal další trojský kůň Ruska v NATO a EU.

Jsou-li slova ministra obrany Roberta Gatese, otištěná 20. září v deníku The New York Times, něčím více než jen opožděnou snahou o záchranu vlastní tváře, Česko možná v budoucnu opět bude mít šanci se do projektu protiraketové obrany zapojit. A nebude-li k tomu mít odvalu Obama, postoj jeho nástupce třeba bude jiný. K tomu je ovšem zapotřebí myslet a jednat strategicky a ne populisticky, což je - zdá se - v současné české realitě ještě obtížnější než dostat astronauta na orbit.

Článek vyšel v Hospodářských novinách, 23. září 2009